

Petre Țurlea, "Transilvania de Nord-Est. 1944-1952"

București, Editura România Pur și Simplu, 2005

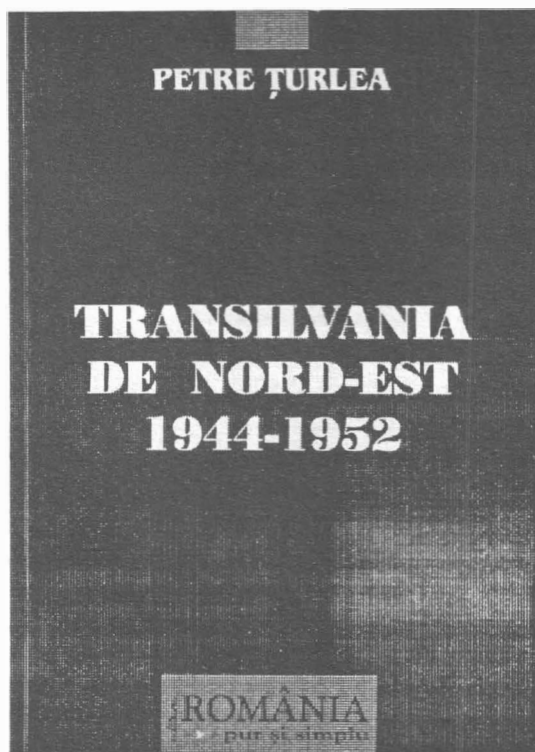
Istoricul Petre Țurlea, cunoscut pentru pasiunea și acribia cu care s-a aplecat asupra cercetării unor importante pagini din istoria contemporană a României, este autorul volumului *Transilvania de Nord-Est. 1944-1952*, apărut la Editura România Pur și Simplu, București, 2005.

După o consistentă și convingătoare "motivație", volumul cuprinde următoarele capitole: De la stăpânirea maghiară la stăpânirea sovietică; Revenirea Transilvaniei de Nord-Est în cadrul României; Victoria stalinismului în Transilvania de Nord-Est; Înlăturarea Regiunii Autonome Maghiare. Volumul se încheie cu formularea unor concluzii pertinente, iar în final cu un indice al numelor de persoane.

Cartea de față face referiri la "zeci de mii de documente - folosite, după mărturisirea autorului - cu riscul de a obosi, dar din dorința de a convinge", cercetate pe parcursul a cinci ani de zile la Arhiva Națională Istorică Centrală, Arhiva Ministerului Apărării Naționale, Arhiva SRI din București și cele din județele regiunii respective, Arhiva Ministerului Afacerilor Externe, Arhiva Camerei Deputaților. Această formă de prezentare permite punerea în evidență a faptului că "opozitia maghiarilor față de autoritățile românești nu era doar în câteva localități din Transilvania de Nord-Est, ci în marea majoritate a localităților; acțiunile antiromânești nu aveau un caracter izolat, ci generalizat; trecerea benevolă a ungarilor la comunism, pentru atingerea scopurilor lor «naționale» nu s-a făcut în cazuri izolate, ci a fost o acțiune de masă ș.a.m.d."

Așa cum pe drept cuvânt subliniază și autorul, "în întreaga perioadă abordată în volum, 1944-1952, în Transilvania de Nord-Est problema principală, în funcție de care a evoluat regiunea în toate domeniile, a fost aceea a raporturilor dintre români și unguri și, în acest context, se poate constata continuitatea absolută în acțiune a tuturor maghiarilor, în direcția refacerii Ungariei Mari".

Prin intermediul documentelor de arhivă - majoritatea inedite - și a lucrărilor menționate în bibliografie, Petre Țurlea abordează o gamă impresionantă de probleme, de la tratatele internaționale la faptele cotidiene ale unor persoane și comunități și la mentalul colectiv al

românilor și maghiarilor din Transilvania și nu numai. Sunt reconstituite evenimentele, în succesiunea lor cronologică, cu descrierea cauzelor, evoluțiilor și consecințele acestora. Este redat modul cum autoritățile centrale și locale românești și maghiare, partidele politice, personalitățile vremii au reușit să gestioneze provocările, interesele și aspirațiile celor pe care îi reprezentau. Complexitatea problematicei tratate este redată prin surprinderea rolului și contribuției mass-media, bisericilor, instituțiilor administrației publice, serviciilor de informații, oficiilor diplomatice și nu în ultimul rând al marilor puteri.

Motivându-și travaliul susținut și prelungit, dar încununat de un real succes, Petre Țurlea prezintă sintetic specificul arealului cercetat, în contextul evenimentelor și evoluțiilor interne și internaționale ce au avut loc în deceniile 5 și 6, ale secolului XX și cele care se prefigurează la începutul secolului XXI. "Evoluția Transilvaniei de Nord-Est în perioada 1944-1952 se individualizează, în raport cu celelalte regiuni ale Țării. Aici s-a trecut de la o stăpânire maghiară, la una sovietică, apoi la una românească, pentru ca în final să se înființeze Regiunea Autonomă Maghiară, un adevărat Stat în Stat. În timpul

celui de-al doilea război mondial, instaurarea stăpânirii maghiare a fost impusă de puterile fasciste; în 1952, înființarea Ungariei Mici în inima României a fost impusă de țara bolșevismului; la începutul secolului XXI, pentru atingerea veșnicei lor aspirații revizioniste liderii maghiari își îndreaptă speranțele de ajutor spre Occidentul Democratic. Vor reuși?”.

Autorul propune, și folosește în lucrare, înlocuirea formulării “*Transilvania de Nord*”, cu cea de “*Transilvania de Nord-Est*” și pe cea de

“*iredentism maghiar*”, considerată neadecvată, cu “*revizionism maghiar*”.

Cartea lui Petre Turlea se adresează, deopotrivă, atât specialiștilor cât și unui public larg, interesat de cunoașterea reală a evoluției contenciosului româno-maghiar, în general, și în special, în perioada 1944-1952, de la oamenii politici și publiciști, la tinerii elevi și studenți și la toți cei interesați de continuarea cercetărilor pe această temă.

Ioan Lăcătușu